

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
Landsbygdsavdelningen
Enheten för djur och livsmedel
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem (SOU 2020:7)

(N2020/00314/DL)

Karolinska Institutet (KI) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslagen och materialet i betänkandet. KI får därför framföra följande.

Övergripande synpunkt

Karolinska Institutet ställer sig generellt positivt till förslagets grundläggande syfte, nämligen att öka djurens skyddsintresse.

Verksamhets specifika synpunkter

Sveriges lärosäten, inklusive KI, har en specifik intern struktur och använder djur i syfte som inte återfinns annat än marginellt i utredningens huvudsakliga omfattning, vilket rör jordbrukets djur och sällskapsdjur. KI:s specifika synpunkter berör enbart omständigheter som gäller djuranvändning inom biomedicinsk forskning.

Gränsdragningar; kap 7-9, 11

- Det bör klargöras ytterligare vem som kan bli straffansvarig, inklusive vem som kan bli ålagd en sanktionsavgift i dessa ärenden; en fysisk person eller även en juridisk person? I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur (SJVFS 2019:9) uppdelas generellt ansvaret för djurens välfärd mellan innehavaren av det etiska tillståndet som har ansvar för att de vetenskapliga procedurerna utförs korrekt, och den godkända Tillståndshavaren som ansvarar för att djurhållningen följer gällande regelverk. Den som reellt och individuellt förorsakar en avvikelse kan dock vara ett flertal andra kategorier, på olika nivåer i organisationen. Hur kommer en sanktionsavgift att utdömas, till den förorsakande, till innehavaren av det etiska tillståndet, till dennes institution eller till Tillståndshavaren?

- Det blir viktigt att tydliggöra gränserna för ringa och grovt brott. I ett etiskt tillstånd kan tillståndsgivaren medge en viss påverkan på djuren som inte skulle tillåtas i andra fall. Vid fråga om brott inom försöksdjursanvändning kan man då resonera om en ”additiv påverkan” och hur denna då ska bedömas ur allvarighetshänseende måste vara tydligt.

Sanktionsavgiften; kap 7-9, 11

- Det måste klargöras i vilka fall en sanktionsavgift kan bli aktuell. Vid användning av försöksdjur är det inte ovanligt att kontrollmyndigheten erhåller en incidentrapport från lärosätet. Dessa rapporter är viktiga i KI:s interna kvalitetsarbete och förebyggande djurskydd. Är dessa rapporter tillräckliga för att utdöma en sanktionsavgift eller krävs det en egen aktiv handling av kontrollmyndigheten? Skälet till att KI anser att ett klarläggande behövs är att om enbart en incidentrapport är tillräcklig för att utdöma sanktionsavgift kan detta få motsatt verkan och medföra ett försämrat djurskydd.
- Det måste klargöras hur beloppet i en sanktionsavgift proportionerligt kan utdömas. Forskning klassas som ekonomisk verksamhet men kan denna därmed jämföras med att den bedrivs av ekonomisk vinning? Detta får betydelse om ett eventuellt brott ska bedömas som grovt. Ett klargörande behövs hur man bedömer verksamhetens storlek för ett lärosäte. Utredningen föreslår årsomsättningen som grund för differentiering men denna parameter är knappast tillämplig för en statlig forskningsverksamhet. Vidare kommer här in en avgränsningsproblematik över hur omfattningen ska beräknas, alltifrån den enskilda forskaren till summan av omsättningen för hela lärosätet. Ett förtydligande bör göras om statlig forskningsverksamhet kan beläggas med företagsbot.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor Ole Petter Ottersen i närvaro av universitetsdirektör Katarina Bjelke efter föredragning av tf. verksamhetschef Christer Säfholm. Närvarande var också Medicinska föreningens ordförande Jessica Härtell. I ärendets slutliga handläggning har det lokala djurskyddsorganet vid Karolinska Institutet också deltagit.

Ole Petter Ottersen

Christer Säfholm